

การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะ (SPECIFICATIONS)

อ.เชิดชัย มีคำ กรมบัญชีกลาง

ในการทำงานด้านพัสดุ มักจะมีคำถามบ่อยๆ ว่า เมื่อจะมีการจัดซื้อจัดจ้าง ใครจะเป็นผู้กำหนด Specs หรือใครจะเป็นผู้กำหนด TOR (Terms of Refereces)

คำถามเหล่านี้ มีการหารือไปยังคณะกรรมการว่าด้วยการพัสดุ ชื่อเรียกชื่อย่อว่า “กพพ.” ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่ง กพพ. ได้มีแนววินิจฉัย สรุปได้ว่า

1. การกำหนด Specs หรือการกำหนด TOR เป็นหน้าที่ของหน่วยงานที่จะจัดหา หรือหน่วยงานผู้ใช้พัสดุ
2. การกำหนด Specs หรือการกำหนด TOR จะต้อง
  - 2.1 เป็นไปตามความต้องการของหน่วยงานผู้ใช้พัสดุ
  - 2.2 เป็นไปตามมาตรฐานของทางราชการ
  - 2.3 ไม่เป็นการกีดกันทางการค้า
  - 2.4 ให้มีการแข่งขันราคาได้หลายราย

ดังนั้น การกำหนด Specs หรือการกำหนด TOR เพื่อการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานที่จะจัดหาพัสดุ ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการจะต้องพิจารณาและคำนึงถึงกฎหมาย ระเบียบ มติคณะรัฐมนตรี หรือหนังสือชักชวนความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับการกำหนด Specs หรือการกำหนด TOR ดังนี้

1. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ในส่วนที่เกี่ยวกับการใช้พัสดุที่ผลิตในประเทศและกิจการของคนไทย ตามข้อ 16 ซึ่งสรุปสาระสำคัญ ดังนี้

(1) ห้ามกำหนดรายละเอียดหรือคุณลักษณะเฉพาะ ซึ่งอาจมีผลกีดกันไม่ให้ผู้ผลิตหรือผู้ขายพัสดุที่ผลิตในประเทศหรือเป็นกิจการของคนไทยสามารถเข้าแข่งขันกันในการเสนอราคากับทางราชการ

(2) มีประกาศกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมแล้ว ให้กำหนดรายละเอียดหรือคุณลักษณะเฉพาะหรือรายการในการก่อสร้างตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม หรือเพื่อความสะดวกจะระบุเฉพาะหมายเลขมาตรฐานก็ได้

(3) ไม่มีประกาศกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม แต่มีผู้ได้รับการจดทะเบียนผลิตภัณฑ์ไว้กับกระทรวงอุตสาหกรรม ให้กำหนดรายละเอียด หรือคุณลักษณะเฉพาะหรือรายการในการก่อสร้าง ให้สอดคล้องกับรายละเอียดหรือคุณลักษณะเฉพาะตามที่ระบุไว้ในคู่มือผู้ซื้อ หรือใบแทรกคู่มือผู้ซื้อที่กระทรวงอุตสาหกรรมจัดทำขึ้น

(4) มีผู้ได้รับใบอนุญาตแสดงเครื่องหมายมาตรฐาน ประเภท ชนิด หรือขนาดเดียวกัน และในขณะเดียวกันเป็นพัสดุที่มีผู้ผลิตจากโรงงานที่ได้รับการรับรองคุณภาพโดยมีผู้ผลิตตั้งแต่สามรายขึ้นไป ให้ระบุความต้องการเฉพาะพัสดุซึ่งแสดงเครื่องหมายมาตรฐานและผลิตจากโรงงานที่ได้รับการรับรองระบบคุณภาพที่ทำในประเทศไทยเท่านั้น

(5) ในกรณีที่พัสดุที่ต้องการซื้อหรือจ้างทำตามวรรคหนึ่ง เป็นพัสดุที่มีผู้ได้รับใบอนุญาตแสดงเครื่องหมายมาตรฐาน ประเภท ชนิด หรือขนาดเดียวกัน และในขณะเดียวกันเป็นพัสดุที่มีผู้ผลิตจากโรงงานที่ได้รับการรับรองระบบคุณภาพโดยมีผู้ผลิตน้อยกว่าสามราย แต่เป็นพัสดุที่มีผู้ได้รับใบอนุญาตแสดงเครื่องหมายมาตรฐานประเภท ชนิด หรือขนาดเดียวกันโดยมีผู้ได้รับใบอนุญาตตั้งแต่สามรายขึ้นไป หรือเป็นพัสดุที่มีผู้ผลิตจากโรงงานที่ได้รับการรับรองระบบคุณภาพโดยมีผู้ผลิตตั้งแต่สามรายขึ้นไป ให้ส่วนราชการระบุความต้องการเฉพาะพัสดุซึ่งแสดงเครื่องหมายมาตรฐานหรือพัสดุที่ผลิตจากโรงงานที่ได้รับการรับรองระบบคุณภาพที่ทำในประเทศไทยและให้ดำเนินการตาม (6)

(6) มีผู้ได้รับใบอนุญาตแสดงเครื่องหมายมาตรฐาน ประเภท ชนิด หรือขนาดเดียวกันตั้งแต่สามรายขึ้นไป ให้ระบุความต้องการเฉพาะพัสดุซึ่งแสดงเครื่องหมายมาตรฐานที่ทำในประเทศไทยเท่านั้น

(7) ในกรณีพัสดุที่ต้องการซื้อหรือจ้างทำ เป็นพัสดุที่มีผู้ผลิตจากโรงงานที่ได้รับการรับรองระบบคุณภาพ ตั้งแต่สามรายขึ้นไป ให้ระบุความต้องการเฉพาะพัสดุซึ่งผลิตจากโรงงานที่ได้รับการรับรองระบบคุณภาพที่ทำในประเทศไทยเท่านั้น

(8) มีผู้ได้รับการจดทะเบียนผลิตภัณฑ์ไว้กับกระทรวงอุตสาหกรรมแล้ว ให้ระบุความต้องการเฉพาะพัสดุที่ทำในประเทศไทย

2. มติคณะรัฐมนตรี แจ่งตามหนังสือ ดังนี้

2.1 สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร 0203/ว 52 ลงวันที่ 28 มีนาคม 2520 เรื่อง การระบุคุณลักษณะเฉพาะของสิ่งของหรือยี่ห้อสิ่งของ สรุปลงสาระสำคัญ ดังนี้

(1) ห้ามกำหนดรายละเอียดหรือคุณลักษณะเฉพาะ ซึ่งอาจมีผลกีดกันไม่ให้ผู้ผลิตหรือผู้ขายพัสดุที่ผลิตในประเทศไทย หรือเป็นกิจการของคนไทยสามารถเข้าแข่งขันกันในการเสนอราคากับทางราชการ

(2) ห้ามกำหนดรายละเอียดหรือคุณลักษณะเฉพาะ ของพัสดุที่จะซื้อให้ใกล้เคียงกับยี่ห้อใดยี่ห้อหนึ่ง หรือของผู้ขายรายใดรายหนึ่งโดยเฉพาะ

(3) ห้ามระบุยี่ห้อสิ่งของที่ต้องการจะซื้อทุกชนิด

2.2 สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร 0505/ว 83 ลงวันที่ 30 พฤษภาคม 2550 เรื่อง หลักเกณฑ์ การใช้พัสดุที่ผลิตในประเทศไทย

(1) การจัดหาพัสดุที่มีผลิตในประเทศไทย

(1.1) ให้ใช้พัสดุที่ผลิตในประเทศอย่างเคร่งครัด ถ้าไม่มีพัสดุที่ผลิตในประเทศ ให้จัดหาตามหลักเกณฑ์ปกติได้

(1.2) กรณีที่มีพัสดุที่ผลิตในประเทศ แต่ไม่เพียงพอต่อความต้องการในประเทศหรือมีจำนวนน้อยราย หรือมีความจำเป็นต้องใช้พัสดุที่ผลิตจากต่างประเทศ หรือจะต้องนำเข้าพัสดุจากต่างประเทศ ในกรณีที่เป็นประโยชน์ยิ่งกว่า ให้หน่วยงานนำเสนอรัฐมนตรีพิจารณา เว้นแต่ เป็นการจัดหาวงเงินไม่สูง ให้เป็นความรับผิดชอบของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่จะพิจารณาอนุมัติได้ 2 กรณี ดังนี้

(1) เป็นการจัดหาอะไหล่ ซึ่งมีความจำเป็นต้องระบุยี่ห้อ หรือคุณลักษณะเฉพาะ และจำเป็นต้องนำเข้าจากต่างประเทศ

(2) เป็นการจัดหาครั้งหนึ่งที่มีวงเงินไม่เกิน 2 ล้านบาท หรือราคาพัสดุที่นำเข้าจากต่างประเทศมีราคาต่อหน่วยไม่เกิน 2 ล้านบาท

(2) การใช้พัสดุที่ผลิตจากต่างประเทศ หรือนำเข้าจากต่างประเทศ หมายถึง การใช้หรือนำเข้าพัสดุที่ผลิตสำเร็จรูปแล้วจากต่างประเทศไม่ว่านำเข้าโดยคู่สัญญาหรือบุคคลอื่นใด

2.3 สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร 0506/2180 ลงวันที่ 24 มกราคม 2551 เรื่อง การจัดซื้อ จัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของภาครัฐ สรุปลงสาระสำคัญ ให้หน่วยงานที่จะจัดหาพัสดุดำเนินการ จัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของภาครัฐ ดังนี้

(1) สินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ได้แก่ กระดาษ กระดาษชำระ กล่องใส่เอกสาร เครื่องถ่ายเอกสาร เครื่องพิมพ์ เครื่องเรือนเหล็ก ซองบรรจุภัณฑ์ที่ลดน้ำหนัก แบตเตอรี่ปฐมภูมิ ปากกาไวต์บอร์ด ผลิตภัณฑ์ลดคาร์บอน แฟ้มเอกสาร สีทาอาคาร หลอดฟลูออเรสเซนต์

(2) บริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ได้แก่ บริการทำความสะอาด บริการเช่าเครื่องถ่ายเอกสาร บริการโรงแรม

เมื่อได้รับข้อมูลข่าวสารในส่วนที่เกี่ยวกับการกำหนด Specs หรือการกำหนด TOR แล้ว ผู้เขียนหวังว่าผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ทำงานด้านพัสดุดังปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง นะครับ!

*****

หมายเหตุ : เอกสารอ้างอิงดาวน์โหลดได้ที่ www.cmatthai.net